

Leiden

stad van ontdekkingen

Sleutelstad Leiden wordt ook wel *stad van ontdekkingen* genoemd. Niet onterecht, want er valt in de pittoreske binnenstad inderdaad heel wat te beleven. Wandel langs bruggen, grachten en hofjes en ontwaar de talrijke musea, monumenten en exposities, maar ook de verrassend rijke flora en winkelpanden in jugendstil in de binnenstad. Beleef er bovendien poëtische momenten en volg het spoor van spilfiguren als Rembrandt en Theo van Doesburg. Laat je meevoeren in het rijke culturele erfgoed van Leiden en ontdek wat onze voorvadersen – Vlamingen én Walen – zo sterk aansprak in de zestiende eeuw, toen ze massaal emigreerden naar deze stad vol geschiedenis, cultuur en dynamiek.

Tekst: Jolien Comeyne – Foto's: Jolien Comeyne & Marketing Leiden

Ga eens op stap in Leiden, stad van ontdekkingen

SLEUTELSTAD

Leiden heeft als bijnaam *Sleutelstad*. Alleen al het logo van de stad geeft deze toenaam prijs. Sleutelstad verwijst naar het stadswapen, waarop Sint-Pieter (Petrus) als beschermheilige van de stad staat afgebeeld met een sleutel in zijn hand. Volgens de bijbel is dit de sleutel, die toegang biedt tot het *Koninkrijk der Hemelen*. Een bijnaam als dit doet natuurlijk hoge verwachtingen rijzen over deze mysterieuze stad. Even kijken of deze verwachtingen ook ingelost worden.

GRACHTEN, BRUGGEN EN LEIDSE HOFJES

Na Amsterdam is Leiden de Nederlandse stad, die het meeste water binnen haar poorten heeft stromen. Om de talrijke grachten en singels – met een totale lengte van 28 km – te kunnen oversteken, zijn er natuurlijk bruggen

“De Leidse hofjes waren een toonbeeld van sociale zorg in de middeleeuwen”

© Marketing Leiden

Langs grachten en brugjes genieten de Leidenaren van de gezellige sfeer in de pittoreske binnenstad

De Leidse hofjes zijn idyllische groene plekjes te midden van de drukke stad

© Marketing Leiden

De Hortus botanicus in Leiden is de oudste botanische tuin van Nederland

“De immigratie van Vlamingen en Walen eind 16e eeuw droeg bij tot de bloei van Leiden als lakenstad”

nodig. De binnenstad telt er maar liefst 88. Het water en de bruggen maken van de stad een schilderachtig decor, waar je wandelend langs de kades, tijdens een boottochtje of op één van de vele terrasjes de Leidenaren ziet genieten van de gezellige, pittoreske atmosfeer. Naast grachten en bruggen, wordt de Leidse binnenstad gekenmerkt door talrijke hofjes. De 35 hofjes in de stad zijn stuk voor stuk idyllische plekjes, waar het stadsrumoer is buitengesloten en waar het lijkt alsof de tijd heeft stilgestaan. De dicht bij elkaar staande huisjes geven uit op een gemeenschappelijke binnenplaats. De hofjes getuigen van sociale zorg in de middeleeuwen. Ze werden bij testament door welgestelde inwoners gebouwd voor de armen. Voor de bewoners was het een grote gunst dat ze gratis mochten wonen en bovendien uitkeringen ontvingen in de vorm van vlees, bier, brood, schoenen en hemden. Daartegenover stond dat ze zich erg voornaam en dankbaar moesten gedragen. Het leven in de hofjes was dan ook een toonbeeld van rust en netheid.

DE EERSTE TULP IN DE HORTUS BOTANICUS

De tulp associëren we als vanzelf met Nederland, maar eigenlijk vindt deze bloem haar oorsprong in Azië, in Kazachstan om precies te zijn. De eerste tulp op Nederlandse bodem werd in 1593 geplant in de *Hortus botanicus* in Leiden. Bijna vijf eeuwen later vormt Leiden een belangrijk knooppunt in de Bollenstreek. De Hortus botanicus is een populaire bezienswaardigheid. Het is de oudste botanische tuin van Nederland en bevat planten uit alle windstreken. Al meer dan 400 jaar is hier de academische tuin van Clusius gelegen. Sinds die tijd wordt er gewandeld, onderwijs gegeven, gestudeerd, gefilosofeerd en bovenal genoten van de schoonheid van de natuur.

LEIDEN ADEMT DE GOUDEN EEUW

In de tweede helft van de 16^e eeuw – 1574 om precies te zijn – werd een einde gemaakt aan het Beleg van Leiden door de Spanjaarden. Een blijge gebeurtenis, die nog jaarlijks wordt gevierd op het 3 oktoberfeest, waar de Leidenaren worden getrakteerd op haring en wittebrood. Het *Leidens ontzet* betekende namelijk een kantelpunt voor de geschiedenis van de stad en sloeg een brug naar de Gouden zeventiende Eeuw. Tekenend voor de heropleving van de stad was de stichting van een protestantse universiteit in 1575 door Willem van Oranje. Het was de eerste universiteit van Nederland. Als gevolg daarvan emigreerden heel wat Vlaamse geleerden, drukkers en uitgeverij naar Leiden. Daarnaast werden ook arbeidersvluchtelingen uit de

De talrijke 17^e-eeuwse monumenten zoals De Waag (foto links) en het Academiegebouw (foto rechts) getuigen van de bloeiperiode in de Gouden Eeuw

Vlaamse lakenindustrie met open armen ontvangen; de stad was zo verarmd dat ze wel wat extra mankracht kon gebruiken. Eind 16^e eeuw vestigde zich ook een groep Walen in Leiden. Het waren protestanten, die om geloofsredenen besloten te vluchten. De komst van al deze immigranten zorgde voor een bloei van Leiden als lakenstad.

IN HET SPOOR VAN ONZE VOORVADEREN

Benieuwd naar de sporen die de Vlamingen en Walen in Leiden achterlieten? Dan is de themawandeling onder begeleiding van de Stichting Gilde Leiden een absolute aanrader. Je wordt er meegenomen op een rondreis door de geschiedenis van de stad, waarin Vlaamse namen als de ingenieur Simon Stevin of de Antwerpse uitgever Christoffel Plantijn met de regelmaat van de klok opduiken. Van de Waalse aanwezigheid van weleer is de Waalse kerk het belangrijkste restant. Getuigen van deze gouden bloeiperiode zijn naast de goed geconserveerde binnenstad, de talrijke 17^e-eeuwse panden en monumenten, zoals De Waag, De Boterhal en ook het Academiegebouw met het beruchte *Zweetkamertje*. Het *Zweetkamertje* dankt zijn naam aan het feit dat studenten hier de uitslag van hun eindexamen afwachten. Het is een traditie dat pas afgestudeerden en gepromoveerden er hun handtekening zetten. Namen van bekende Leidse alumni (n.v.d.r. een afgestudeerde van een universiteit of hogeschool) zijn o.m. Koningin Beatrix, Koning Willem-Alexander, Nelson Mandela en Winston Churchill.

HOMETOWN VAN INVLOEDRIJKE FIGUREN

Een ander belangrijk figuur uit de 17^e-eeuwse glorie is Rembrandt van Rijn, een van de grootste schilders in de Europese kunst. Rembrandt werd geboren in Leiden op 15 juli 1606. Naast de plaats waar zijn geboortehuis stond, verwijzen ook tal van andere plaatsen in de stad naar hem, denk maar aan de Latijnse

School of het atelier van zijn leermeester Jacob van Swanenburgh. De interessante *Rembrandtwandeling* brengt je langs alle authentieke Rembrandtlocaties. Een andere kunstenaar die niet alleen voor Nederland, maar ook op internationaal vlak veel heeft betekend, is Theo van Doesburg. Dit jaar is het precies 100 jaar geleden dat van Doesburg in Leiden *De Stijl* oprichtte. Wat begon als de naam van een tijdschrift, groeide uit tot een beweging en icoon van moderniteit, ontstaan op de puinhopen van de Eerste Wereldoorlog. Die verwoestende oorlog zorgde voor heel wat technologische en industriële innovatie en nieuwe ideeën op het gebied van kunst, vormgeving en kleurgebruik. De kunstenaars van *De Stijl* ontwierpen vanuit een grote vernieuwingsdrang. Daarnaast stond ook samenwerking centraal: kunstenaars, ontwerpers en architecten moesten samenwerken om met hun kunst een vrolijke, optimistische invloed op het leven uit te oefenen. Daarbij werd gebruik gemaakt van heldere, primaire kleuren en veel horizontale en verticale lijnen. Tot op de dag van vandaag is de invloed van *De Stijl* en hun zoektocht naar een universele taal merkbaar in een wereldwijd netwerk van kunstenaars. In 2017 viert Leiden 100 jaar *De Stijl* onder de noemer *van Mondriaan tot Dutch design*. Alsof dit nog niet genoeg is, blijkt ook de geschiedenis van Barack Obama tot Leiden terug te voeren. Obama stamt namelijk rechtstreeks af van een Leidse pilgrimfamilie, die begin 17^e eeuw omwille van religieuze vervolgingen vanuit Engeland naar Leiden was uitgeweken. Ook de presidenten F.D. Roosevelt, Grant, Coolidge, Taylor en Bush hebben Leidse pelgrims als voorouder.

STRATEN VOL POËZIE

Als je cultuurhonger inmiddels nóg niet gestild is, dan kan je in Leiden ook nog poëtische momenten beleven. Leiden is namelijk de stad van de muurgedichten. Er zijn er maar liefst 101, in verschillende talen en bestemd voor een breed

© Marketing Leiden

De vele muurgedichten in Leiden bezorgen je poëtische momenten

publiek. Diverse schriftbeelden verwijzen naar andere culturen en veel gedichten zijn een bespiegeling over taal, kleur of het dichterschap. Hou je wel van wat poëzie? De *Muurgedichtenwandeling* laat je zien hoe schoon taal kan zijn en neemt je mee langs 25 gedichten in de binnenstad.

STAD- ÉN STRANDVAKANTIE

Even bekomen van alle indrukken in de bedrijvige binnenstad en behoefte om eens lekker uit te waaien? Combineer dan je citytrip naar Leiden met een strandvakantie in Katwijk

“In Leiden, stad van kennis en cultuur, kun je bovendien poëtische momenten beleven”

of Noordwijk aan Zee en ervaar het nieuwe concept van de st(r)a(n)dvakantie. Nederland zou Nederland niet zijn als je hier niet per boot naartoe kon. Met een sfeervolle *skûtsje* vaar je over de oude Rijn van Leiden naar Katwijk aan Zee, een pendelvaardienst die loopt van mei tot september. Aangekomen in deze oude vissersplaats sta je binnen vijf minuten op de boulevard. Katwijk staat bekend voor zijn schitterende zandstrand, waar je dankzij het initiatief van de Grondstofjutters trouwens ook zelf een bijdrage kunt leveren aan een schoner strand. Noordwijk ligt in het hart van de befaamde Bollenstreek en wordt dan ook wel de *bloemenbadplaats van Europa* genoemd. In de zomer loopt er een bloemententoonstelling en vindt er een heuse *Flower Parade* plaats. Daarnaast is de badplaats met zijn relatief hoge golven een van de beste surfhotspots van Nederland. Je ziet het: luilekkeren aan het strand, kunst en cultuur, of al wandelend op ontdekking door de pittoreske binnenstad, Leiden heeft zijn naam als *stad van ontdekkingen* niet gestolen! 🐾

Stadswandeling bij Het Pauluslabyrint

Wil je de binnenstad van Leiden op een unieke manier leren kennen en hou je tegelijk van spanning? Dan is *Het Pauluslabyrint* beslist een aanrader. Auteur Jeroen Windmeijer – die nu al beter bekend is als de Dan Brown van de Lage Landen – laat archeoloog Peter de Haan een eeuwenoud mysterie ontrafelen, waarbij de oude binnenstad van Leiden een cruciale rol speelt. Het hoofdpersonage ontdekt een verborgen ondergronds gangenstelsel en stuit op een stukje Nederlandse geschiedenis dat niet voor niets eeuwenlang verborgen is gebleven. Wat het nog spannender en leuker maakt: je kan de route, die de archeoloog volgt om het geheim te ontsluiten, ook zelf ontdekken via de *Stadswandeling* die bij het boek hoort. Naast enkele mysterieuze locaties uit het boek vind je ook gewoon andere interessante bezienswaardigheden in de stad op je route. De wandeling begint op de Rijnsburgerbrug op ± 200m van

station Leiden Centraal, is zo'n 6 km lang en is goed voor 1,5u wandelsuspense. Een plannetje en een uitgebreide beschrijving vind je op www.harpercollins.nl, vul in het zoekvak als titel *Het Pauluslabyrint* in.

i **Het Pauluslabyrint**
Uitgeverij: Harper Collins
ISBN: 9789402722307
Prijs: € 19,99

Het Pauluslabyrint

Hou je wel van een spannende thriller? Dan is er goed nieuws! Uitgeverij Harper Collins geeft 3 exemplaren van *Het Pauluslabyrint* weg. Misschien kan jij straks de locaties uit het boek zelf gaan verkennen in Leiden!

Beantwoord volgende vraag:

Op welke dag vieren de Leidenaren jaarlijks dat ze in 1574 bevrijd werden van de Spanjaarden?

Stuur een e-mail met als onderwerp 'Het Pauluslabyrint', je lidnummer van Wandelsport Vlaanderen vzw, je naam, je adresgegevens, je telefoonnummer en het juiste antwoord op de vraag naar mailenwin@wandelsport.be.

Algemene info

Toeristische info

VVV Leiden

Stationsweg 26
NL-2312 AV Leiden
Tel.: +31(0)71/516.60.00
info@vvvleiden.nl
www.visitleiden.nl

Wandelingen

De compacte binnenstad van Leiden in zijn volle glorie ontdekken kan perfect al wandelend. VVV Leiden biedt een aantal leuke wandelroutes aan. Een greep uit het aanbod.

- De **Muurgedichtenwandeling** brengt je langs 25 van de 101 muurgedichten, die van 1992 tot 2005 in de Leidse binnenstad werden aangebracht.

Meer info: www.muurgedichten.nl – je kan ook een pdf-versie van de wandeling downloaden.

- De rondwandeling **De Leidse Loper** leidt je langs historische monumenten en bijzondere doorkijkjes en laat je kennismaken met de mooiste plekjes van Leiden. Het fotoboekje geeft een duidelijk overzicht van wat er allemaal te ontdekken valt.

Wandelroute verkrijgbaar bij VVV Leiden voor € 4,95.

- De wandeling **Langs Leidse Hofjes** voert je langs een selectie van 35 typische Leidse hofjes. Er is een lange en een korte route. Geniet van de stilte in deze oases van rust in de stad.

Wandelroute verkrijgbaar bij VVV Leiden voor € 3,50.

- En wat denk je van de **Rembrandt-wandeling** (in het voetspoor van de jonge Rembrandt langs authentieke Rembrandtlocaties), de **Singelpromenade** (langs parken, begraafplaatsen, fabrieken en volksbuurten langs de rand van de Leidse binnenstad), de **Speurroutes** (langs bekende, maar ook minder bekende plekjes van Leiden en tegelijkertijd word je uitgedaagd om een mysterie op te lossen) en de **Kinderstadswandelingen** (op een boeiende manier ontdekken kinderen de stad)?

*Alle info en nog veel meer wandelingen vind je op www.visitleiden.nl, klik bij **Zien en doen** door naar **Wandelen**.*

- Ga zelf op ontdekkingsstocht met de

Leiden Discoveries app op je smartphone. In Leiden zijn vele belangrijke ontdekkingen gedaan. Zwerf door de stad en kom meer te weten over de boeiende verhalen achter 28 verschillende bijzondere ontdekkingen. Kies zelf de onderwerpen die je interesseren! De app werkt ook offline.

*Download de gratis app **Leiden Discoveries** via de Google Play Store (voor Android) of via de App Store (voor iPhone).*

Kunst en cultuur

Leiden heeft niet minder dan **13 musea**, gelegen op wandelafstand van elkaar met een verrassend aanbod in kunst, natuur en cultuur.

- In het **Museum Volkenkunde** vertellen meer dan 4.000 objecten de geschiedenis van alle continenten.

Museum Volkenkunde – Steenstraat 1 – NL-2312 BS Leiden – Tel.: +31(0)88/00.42.800 –

info@volkenkunde.nl – www.volkenkunde.nl – In schoolvakanties zijn er vaak activiteiten of workshops speciaal voor kinderen.

- Het **Japanmuseum SieboldHuis**, gevestigd in een prachtig historisch pand, biedt het mooiste van Japan: prenten, keramiek, herbaria, kleding, oude landkaarten, ... De Beierse arts Philipp Franz von Siebold verzamelde alle objecten tussen 1823 en 1829.

Japanmuseum SieboldHuis – Rapenburg 19 – NL-2311 GE Leiden – Tel.: +31(0)71/512.55.39 –

info@sieboldhuis.org – www.sieboldhuis.org.

- Sinds 1590 is de **Hortus botanicus** de studietuin van de Universiteit Leiden met uiteenlopende gewassen. Je kan er ook een bijenwandeling maken.

Het **Academiegebouw** met het **Zweetkamertje** bevindt zich naast de Hortus botanicus.

Hortus botanicus – Rapenburg 73 – NL-2311 GJ Leiden – Tel.: +31(0)71/527.72.49 –

hortus@hortus.leidenuniv.nl – www.hortusleiden.nl – Raadpleeg de website voor de openingstijden van de tuin.

*Meer info over alle andere musea vind je op www.visitleiden.nl, klik bij **Zien en***

*doen door naar **Musea**.*

Leiden in de winter

Niets te beleven tijdens een citytrip naar Leiden in de donkere winterperiode? Dat dacht je maar! Wie gek is op winterse gezelligheid, moet beslist naar Leiden tijdens de **Winter Wonder Weken**. De stad wil dé kerststad van het westen worden. Er is een gezellige kerstmarkt, een ijsbaan, een lichtjesparade, een kunstzinnige route met lichtbakens, een historische kermis, het huis van de kerstman,...

Alle info en evenementen tijdens de Winter Wonder Weken vind je op www.leiden.nl/winterwonderweken.

Gezellige lunchbars

Een heerlijk verfijnde lunch in het kunstig decor van **Het Prentenkabinet** of een frisse lunchsalade met verse kruiden uit de Hortus botanicus in het **Hortus Grand Café** zal na je wandeling door de binnenstad zeker smaken. In het historische pand **De Waag** kan je ook terecht voor een heerlijk middagmaal. Daarna kan je nog napraten in een van de vele gemoedelijke kroegjes.

Het Prentenkabinet – Kloksteeg 25 – NL-2311 SK Leiden – Tel.: +31(0)71/512.66.66 –

info@prentenkabinet.nl – www.prentenkabinet.nl.

De Waag – Aalmarkt 21 – NL-2311 EC Leiden – Tel.: +31(0)71/740.03.00 –

info@waagleiden.nl – www.waagleiden.nl.

*Alle info voor lekker genieten vind je op www.visitleiden.nl, klik bij **Zien & Doen** door naar **Eten & Uit**.*

Boetiekhotels

Een leuke stad combineren met een leuk hotel is in Leiden absoluut geen probleem. Naast hotels en b&b's zijn er ook uitstekende boetiekhotels, altijd een garantie voor een aangenaam verblijf. Aanraders zijn **De Barones van Leyden** (www.debaronesvanleyden.nl), het **Huys van Leyden** (www.huysvanleyden.nl) en **Boutique Hotel d'Oude Morsch** (www.hoteldeoudemorsch.nl).

*Alle info over accommodatie vind je op www.visitleiden.nl, klik bij **Plan jouw bezoek** door naar **Verblijf**.*